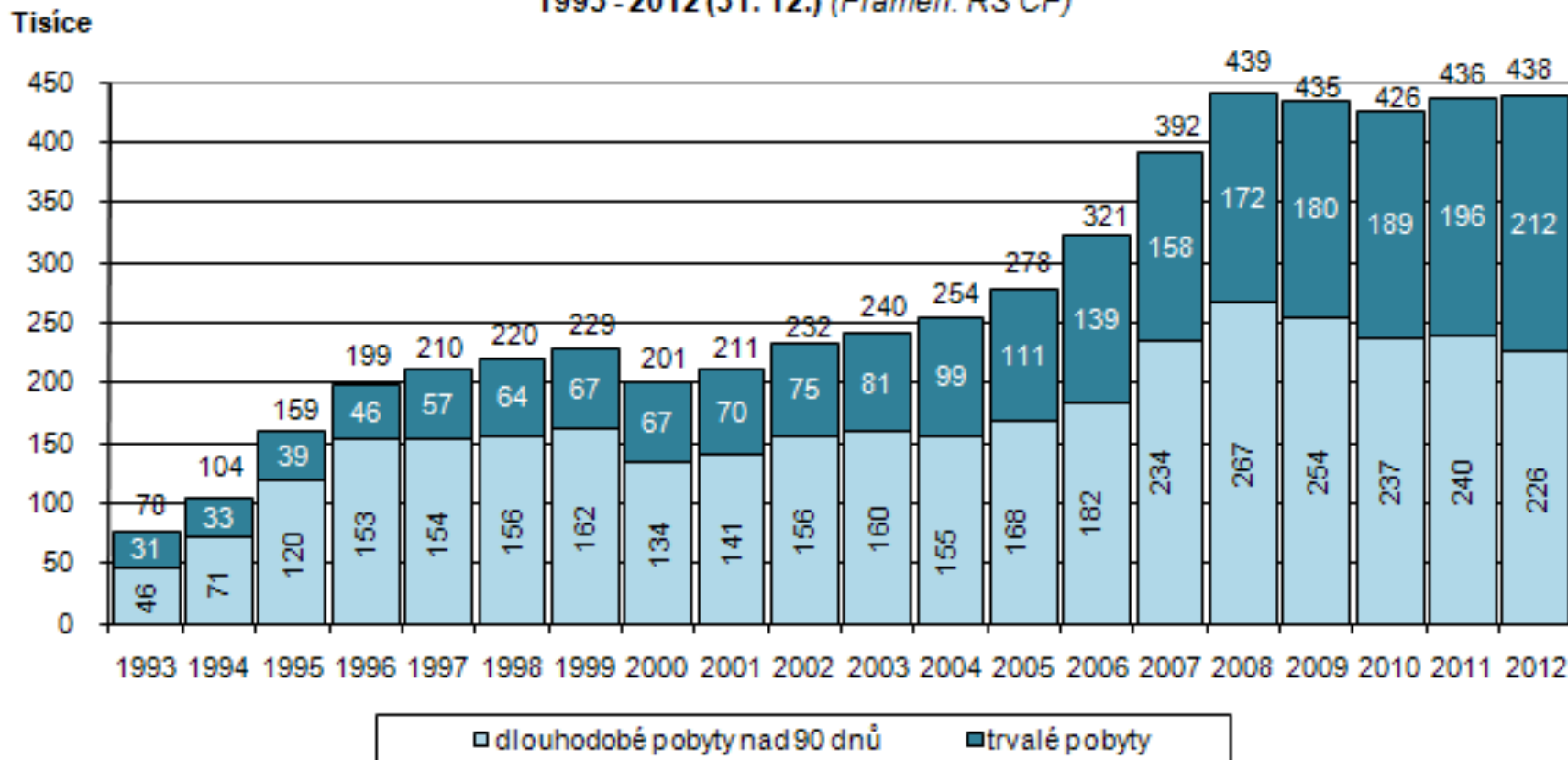

Postoje k cizincům v české společnosti

*Michaela Šmídová, Martin Vávra,
Tomáš Čížek
FSV UK Praha*

Vývoj počtu imigrantů na území ČR od roku 1993

Vývoj počtu cizinců s pobyty trvalými a dlouhodobými pobyty nad 90 dní v ČR
1993 - 2012 (31. 12.) (Pramen: ŘS CP)

Postoje k občanům cizích národností žijících na území ČR

Národnost	2012	2005
Slováci	2,16	1,98
Židé	3,30	3,28
Němci	3,58	3,5
Vietnamci	4,02	4,16
Rusové	4,07	4,12
Ukrajinci	4,64	4,36
Romové	5,69	5,38

Postoje byly posuzovány na škále 1 = velmi sympatičtí až 7 = velmi nesympatičtí

Muslimové

- Muslimové – v rozhovorech o nich respondenti mluví často, většinou je to pro ně exemplární příklad z kategorie „nebezpečných druhých“
 - „muslimové, trošku mě to děsí, ta jejich netolerance, toho jejich náboženství“
 - a také těch, kteří se nechtějí přizpůsobovat
 - „muslimové.....nemají snahu se nějak aklimatizovat“
- Zde se často setkáme s explicitními odkazy na médii zprostředkované zkušenosti z jiných zemí

- Představují jiné národnosti problém – v celé ČR a v bydlišti

	V celé ČR %		V bydlišti % (v závorce uvedeny podíly bez započítání „netýká se“)
Ano, představují	53,8	Ano, představují	22,4 (28)
Ne, nepředstavují	36,6	Ne, nepředstavují	53,4 (66,7)
Nevím	9,5	Netýká se (v místě bydliště cizinci nežijí)	17,9
Není odpověď	0,1	Neví	6,3
Celkem	100	Cekem	100

- I u cizinců se projevuje stejný efekt jako u Romů nebo bezdomovců – jsou jako problém vnímání mnohem silněji na celostátní úrovni. Tento efekt se nemění ani v průběhu času.

- Je zde potřeba zdůraznit roli médií (masových i těch „nových“)

Pokud se ukazuje, že ve svém okolí lidé vnímají cizince jako relativně menší problém, je smysluplné se ptát, zda to je osobní znalost cizince (cizinců), která zlepšuje pohled na ně jako na kategorii

Máme cizince raději, pokud nějaké osobně známe?

	Sociální distance	Škála sympatií jiným k národnostem	Hodnocení tolerancí české společnosti	Hodnocení cizinců jako hrozby	Hodnocení cizinců jako přínosu	Různé důvody pro uznání lidí jiných národností za „našince“	Různé důvody legitimního pobytu cizinců	Češi by měli mít přednost před cizinci na trhu práce
	Vyšší hodnota znamená, že:							
Má přátele, známé mezi cizinci žijícími dlouhodobě v ČR	By nechtěl bydlet vedle více různých skupin	V průměru posuzuje příslušníky hodnocených národností jako méně sympatické	Posuzuje českou společnost jako méně tolerantní	Respondent vidí cizince méně jako hrozbu	Respondent vidí cizince méně jako přínos	Více charakteristik vnímá jako nedůležité pro to, aby byl uznán jako „našinec“	Považuje méně důvodů jako legitimních pro pobyt cizinců na území ČR	Silněji souhlasí s předností Čechů na trhu práce
ano	4,03	3,61	2,24	2,76	2,98	2,36	1,94	2,09
ne	4,64	3,79	2,23	2,3	3,33	2,26	2,2	1,76

Role známých mezi cizinci v rozhovorech

- Z rozhovorů je patrné, že respondenti využívají pro zobecňování charakteristik cizinců své zkušenosti s nimi jako přáteli - jejich známí jim slouží jako opora pro soudy o roli cizinců ve společnosti, o postojích Čechů vůči cizincům atd.
 - „Ali by ti řekl, že se v Čechách cítí víceméně dobře..“

Argumentace sdíleným názorem

- Na rozdíl od situace odpovídání na otázky standardizovaného dotazníku jsou v polostandardizovaných rozhovorech respondenti „tlačeni“ k tomu aby své názory nějak argumentovali, což vede často k využívání různých rétorických prvků, například prezentovaný názor je vydáván za názor obecný
 - „**lidi** sou víc rezervovaní nebo víc váhaví vůči muslimům“
Případně za názor, který je zbytečné dále zdůvodňovat, protože lze očekávat, že se na něm všichni shodnou
 - „co si budeme povídat“
 - „vemte to třeba ze svého pohledu. Tak vy, kdybyste se třeba odstěhovala do Francie, nebo do Itálie, nebo do Španělska, tak co byste chtěla? Asi se taky brzo asimilovat“.

Závěry

- Pod jednoduchým pojmem cizinec se skrývá celá řada aktérských strukturovaných konceptů toho kdo cizinec může být
- Kontakty s cizinci skutečně hrají roli v tom smyslu, že zmírňují vnímání cizinců jako hrozby

Děkujeme za pozornost

Kontakt: tomas.cizek@soc.cas.cz;
martin.vavra@soc.cas.cz;
smidovamichaela@seznam.cz